

Joensuun kaupunki

Kaupunkirakennepalvelut

Yhdyskuntasuunnittelu, kaavoitus

Nykyisellään Varaslammen ympäristö tukee monia uhanalaisia lajeja. Siksi sen hoitoon tulisi ja osin pitääkin suhtautua varauksella. Luontoselvitys on hyvä. On kuitenkin syytä muistaa, että lajien ja luontotyyppien uhanalaisuusluokitukset myöhemmin muuttuivat. Listattujen lajien lisäksi alueella kasvaa rauhoitettua suovalkkua.

Varaslammen vesistön kunnostus tulee tehdä luhdat huomioiden, luontotyyppeinä ne ovat alttiita muutoksille veden kierron vaihtuessa. Vaikka luhdat ovat luultavasti lyhyen ajan kuluessa syntyneitä, ne puolustavat nykyisellään paikkaansa arvokkaina luontokohteina. Koivuluhtien ohella myös pajuluhdat ovat Suomessa vähentyneet ja heikentyneet. Varaslammen luhdissa elää toki myös suojeltuja lajeja, kuten liito-orava ja viitasammakko. Kuvioilla viihtyvät harvinaistuneet pajusirkku ja ruokokerttunen. Lisäksi uusi kosteikko auttaa ruovikon lajeja, etenkin kun muualla kosteikkoja on tuhottu paljon. Haapanan ja pajusirkun kaltaisten lajien kannat ovat maailmanlaajuisesti laskusuunnassa, Suomessa nämä lajit ovat uhanalaisia.

Alueen metsä on kokonaisuutena arvokas. Luonnontilaiset tuoret lehdot ovat uhanalaisia. Kuvion 4 lehto on laadultaan heikompi, mutta vaalimisen arvoinen kun autenttisessa kunnossa olevia on vähän. Se voi elättää elinympäristön lajeja. Tuomet ja varttuneet koivut lisäävät kuviolla monimuotoisuutta. Harmaaleppävaltaisella kuviolla 3 on haapoja, joita liito-orava hyödyntää. Haapa on avainlaji, eli se on ekosysteemin kannalta keskeinen. Hyödyllisiä ovat etenkin järeät puut, alueella onkin muita paksuja lehtipuita ja lahopuuta. Liito-orava on elinympäristönsä suhteen vaativa ja monesti merkki monimuotoisesta ympäristöstä. Se on siten sateenvarjolaji, eli lajin suojelulla autetaan muuta lajistoa. Alueella on potentiaalia kehittyä runsaslajiseksi, jollei se sitä jo ole. Tikat auttavat kolopuiden teossa, houkuttellen myös lintulajistoa. Pielisjoen rannalla lehtipuiden harvennus ja uusiminen on tehnyt pikku- ja valkoselkätikkojen elämän hankalammaksi. Jälkimmäinen laji saattaa aikanaan asettua rantametsään, joka kannattaakin säilyttää tikoille sopivana. Kolopuut auttavat myös voimakkaasti vähentynyttä hömötiaista. Jo nyt alueella on monia vaateliaita lehtojen lintuja, kuten mustapääkerttua ja satakieltä.

Kun kaavalla laaditaan Varaslammenpuistolle hoito- ja käyttösuunnitelmaa, on tarpeen säilyttää luontoarvoja. Osa muistaa alueelta uimarannan. Houkutus palauttaa alueita virkistyskäyttöön on lammen historian huomioiden ymmärrettävää, mutta olemme kuulleet usein myös huolta alueen luonnon säilymisestä. Tasapainoilu eri intressien välillä tuottaa herkästi vaillinaista jälkeä. Koko aluetta on vaikea palauttaa puistomaiseksi hävittämättä uhanalaisia lajeja, lakikin on osin sen esteenä. Jo lehtojen muuttaminen virkistyskäyttöön tuhoaisi luontoa tarpeettomasti. Harventamiseen ei ole tässä tapauksessa nähtävissä luonnonhoidollisia perusteita. Mahdollinen maiseman avaaminen Sortavalankadun suunnasta heikentäisi luontoa paljon. Monet linnut pesivät pitkospuiden lähellä, liito-orava kulkee lehdossa ja suovalkkua on kasvanut alueella. Kehätielle on haluttu näkymiä, tosin puusto suojaa tuulelta ja ääneltä. Mahdollisen hoidon yleensäkin täytyy olla varovaista ja alueella on monia lintulajeja, jotka vaativat tiheikköä. Lammella on monimuotoisia kohteita, joita tulee jättää hoidon ulkopuolelle. Ongelma alueen luonnolle ovat kuitenkin vieraslajit, jotka uhkaavat monimuotoisuutta. Jättipalsami vie tilaa luonnonkukilta lehdossa ja asutuksen lähellä. Palsameiden poistoon tarvitaan systemaattinen usean vuoden panostus.

Ystävällisin terveisin,

Joensuun seudun luonnonystävät ry:n hallitus